Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0415U001443

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-03-2015

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Посилаєва Оксана Олександрівна

2. Posylaeva Oksana Oleksandrivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 06.01.05

Назва наукової спеціальності: Селекція і насінництво

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 17-02-2015

Спеціальність за освітою: 7.130108

Місце роботи здобувача: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр"єва

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: 61060, Україна, м. Харків, пр. Московський, 142

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): К 64.366.01

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр"єва

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: 61060, Україна, м. Харків, пр. Московський, 142

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.35.03

Тема дисертації:

1. Адаптивні властивості зразків сої за стійкістю до спеки та посухи і виділення джерел для селекції

2. Adaptive properties of soybean samples on the heat and drought resistance and selection of sources for breeding

Реферат/анотація:

1. Об'єкт: посухостійкість та термостійкість як адаптивні ознаки і їх вплив на прояв цінних показників сучасних зразків сої у різних польових та змодельованих вегетаційних умовах вирощування та виділення на основі цього селекційно цінних джерел. Мета: виявлення адаптивних властивостей сучасних зразків сої, зокрема толерантності до спеки та посухи, виділення цінних генотипів для формування колекції джерел з подальшим використанням у селекційних програмах при створенні нових високопродуктивних сортів. Методи: польові, вегетаційно-польові (метод посушника), лабораторні, селекційні, статистичні. Новизна: вирішено важливе наукове завдання зі встановлення селекційної цінності сучасних адаптивних властивостей зразків сої за стійкістю до стресових абіотичних факторів та виділення цінних генотипів з подальшим їх використанням у селекційних програмах і відрізняється від раніше відомих результатів новітнім підходом за методами виявлення джерел стійкості до спеки та посухи в поєднанні з цінними господарськими ознаками. Результати: за лабораторних умов виділено 17 зразків сої з високим рівнем посухостійкості на початкових

етапах розвитку, 14 термостійких форм і три зразки-еталони термостійкості. У польових умовах і змодельованому посушнику вивчено прояв цінних ознак 83 зразків сої та виділено як вихідний матеріал на підвищення стійкості до спеки та посухи 16 селекційно цінних генотипів, сім джерел високого вмісту білка та 12 олії. Установлено закономірності накопичення білка та олії, залежність індексу термостійкості та типу формування продуктивності від умов вирощування зразків: в умовах стресу, формування високої продуктивності зразків відбувається за рахунок збільшеної кількості бобів і насінин на рослині. За умов посушника виділені зразки, з високою стійкістю до спеки та посухи: Соер 345, Сонячна, Припять та дуже високою - сорт Галі. Ступінь впровадження: сформовано та зареєстровано в НЦГРРУ робочу колекцію "За стійкістю до посухи та спеки" (свідоцтво № 161 від 12.09.2014 р.) за 10 ознаками і 96 рівнями їх прояву. Виділено та зареєстровано в НЦГРРУ чотири посухостійких зразки сої (№№ свідоцтв 1196-1199 від 12.09.2014 р.). Удосконалено методику лабораторного термотестування зразків сої, яка сприяє визначенню стійкого до спеки селекційного матеріалу (патент на корисну модель № 93263 від 25.09.2014 р.). 35 зразків сої передано в ХНАУ ім. В. В. Докучаєва (довідка № 512/01-22 від 27.03.2014) для використання у навчальному процесі. Для розширення та оптимізації селекційного процесу упроваджено результати наукових розробок (метод термотесту) та передано виділені джерела (в загальній кількості 49 шт.) до науково-дослідних установ: Інститут олійних культур НААН (довідка № 892 від 08.08.2014), Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН (довідка № 1/2а-21/834 від 11.09.2014), Селекційно-генетичний Інститут НЦНС НААН (довідка № 12/868 від 11.09.2014). Сфера впровадження: селекційні установи.

2. Object: drought resistance and heat resistance as adaptive traits and their influence on expression of valuable parameters of modern soybean specimens under different field and simulated growing conditions of vegetationand and selection of valuable breeding sources. Objective: identification of adaptive traits of modern soybean specimens, in particular tolerance to heat and drought, selection of valuable genotypes to form a collection of sources for further use in breeding programs to create new high-yielding varieties. Methods: field, vegetation-field (method of simulated drought), laboratory, breeding, statistical methods. Novelty: An important scientific task to establish breeding value of modern adaptive properties of soybean specimens in terms of resistance to abiotic stress factors and to iidentify valuable genotypes for their subsequent use in breeding programs has been solved. The research differs from the previously known results by the latest approach on how to identify sources of resistance to heat and drought combined with valuable economic traits. Results: Seventeen soybean specimens with high drought resistance at early developmental stages, 14 heat-resistant forms and three reference specimens of heat resistance were identified under laboratory conditions. Under field and simulated drought conditions expression of valuable traits in 83 soybean specimens was studied; 16 breeding-valuable genotypes were selected as source material to increase resistance to heat and drought; 7 sources with high protein content and 12 sources with high oil content were chosen. Patterns of protein and oil accumulation, dependence of heat resistance index and type of performance formation on conditions of growing specimens were established: under stress, high performance of specimens is formed due to increased numbers of pods and seeds per plant. Specimens with high resistance to heat and drought were selected: Soyer 345, Sonyachna, Pripyat; the variety Gali had very high resistance to heat and drought. Degree of implementation: A working collection "According to the Degree of Resistance to Heat and Drought" was formed and registered in the National Center of Genetic Plant Resources of Ukraine (certificate number 161 dd 09/12/2014) based on 10 traits and 96 levels of their expression. Four drought-tolerant soybean specimens were registered in the National Center of Genetic Plant Resources of Ukraine (certificate numbers 1196-1199 dd 09/12/14). A method of laboratory heat testing of soybean specimens was improved (utility model patent number 93263 dd 25/09/2014). Thirty five soybean specimens were given to Kharkiv National Agrarian University named VV Dokuchaev (reference number 512/01-22 dd 27/03/2014) for use in the educational process. To expand and optimize breeding process, the research results were implemented in and the sources selected (49 pcs.) were transferred to the following research institutions: Institute of Oil Crops of NAAS (reference number 892 dd 08/08/2014), Plant Production Institute named after VYa Yuriev of NAAS (reference number 1/2a-21/834 dd 11/09/2014), Institute of Selection and Genetics - the National Center of Seed Studies and Variety Control of NAAS (reference number 12/868 dd 11/09/2014). Scope of implementation:

breeding institutions.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кириченко Віктор Васильович
2. Kyrychenko Viktor Vasyliovych

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Михайлов Вячеслав Григорович
2. Михайлов Вячеслав Григорович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Січкар Вячеслав Іванович

2. Січкар Вячеслав Іванович

Кваліфікація: д.б.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Петренкова Віра Павлівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Петренкова Віра Павлівна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.